

Inför kyrkosångsmötet.

För tredje gången under en mans-ålder blir Linköping platsen för ett stort svenskt kyrkosångsmöte. Hade mötet kommit till stånd först nästa år, skulle jämnt trettio år hava förflutit, sedan Kyrkosångens Vänner där anordnade en förbunds-fest, den första i dess historia, och jämnt femton förrunnit sedan det dit förlagda kyrkosångsmötet, det andra i raden av de hittills hållna. Vid den förstnämnda av dessa fester stod Kyrkosångens Vänner ensamt såsom inbjudare, vid det senare delade sällskapet ansvaret för mötet med Sveriges allmänna Organist- och Kantorsförening. I år, då K. S. V. kan se tillbaka på en trettiofemårig tillvaro och då organistsammanslutningen nyss passerat sitt första kvartssekel, stå vid dessa organisationers sida och för första gången ännu en: Sveriges kyrkosångsförbund, som inom sina leder sluter en stor skara av sjungande svensk kyrkomenighet.

Är det månne för djärvt att mellan dessa framdragna data och i de påpekade fakta avläsa en bestämd utveckling: den mansålder, som ligger mellan den första kyrkosångsfesten i Linköping 1898 och det kyrkosångsmöte, vi nu gå att fira, har medfört en vidsträckt kyrkosångens popularisering? Ringen, som omslöt dem som uppbyro kyrkosångsarbetet, har ständigt vidgats. Intresset för Kyrkans gudstjänstliv och de därmed intimt sammanhängande kyrkomusikaliska problemen har gripit allt vidare kretsar. Icke minst med tanke härpå hälsas de tillstädeskommande skarorna ur våra kyrkokörers leder välkomna till det sjätte allmänna svenska kyrkosångsmötet, som i så måtto alltså betecknar begynnelsen till ett nytt kapitel i den

svenska kyrkosångsrörelsens historia, att den blir den första allmänna svenska kyrkosångshögtiden. Det torde vara att förvänta, att detta för kyrkosångsmötena nya inslag kommer att skänka Linköpingsmötet dess särprägel.

En rörelse, som hastigt vinner i omfång, löper alltid faran av förflockning. Den, som vill göra sig besväret av en opartisk prövning i detta hänseende, torde emellertid knappast kunna förneka, att den svenska kyrkosångsrörelsen hittills på lyckligt sätt undgått denna fara. Icke såsom vore rörelsen fri från berättigade anmärkningar. Men det må dock såsom ett samlat intryck från skilda håll få sägas, att den svenska kyrkosångsrörelsen av dags dato bäres upp av en stark hänförelse för Kyrkans musikaliska arv men ock av en betydligt kyrkomusikaliskt kunnande.

Att så är fallet, ger en synnerlig anledning till erinran om den sakkunskap och aldrig svikande självuppostring, med vilken den nu gångna mansålderns kyrkomusikaliska fäder och lärare hava fullgjort sitt värv såsom den kyrkomusikaliska renässansens pionärer i vårt land. Några av dem äro icke mera ibland oss. Av dem som ännu leva, må här blott tvenne män nämnas, vilka — så var för sig som ock under intimt samarbete med varandra — berett väg för det nu spirande kyrkosångsarbetet: biskopen U. L. Ullman och musikdirektören John Morén. I kyrkosångsmötets månad stå de båda i begrepp att lämna de poster, där de till den svenska Kyrkans fromma givit ut sin mannakraft.

Men skall det gjorda arbetet ej vara till spillo, skall den svenska kyrkosångsrörelsen undgå faran av

förflackning, då måste de båda problem, som skola behandlas under det stundande mötet, vinna fullt beaktande. Vikten av prästens och kyrkomusikerns utbildning för deras tjänst i Guds hus måste av Kyrkan själv så beaktas, att båda stå fullt skickliga för den ledande ställning, varmed församlingen be-
tror dem.

Men ock: sambandet mellan kyrkomusiken och liturgien måste allt fastare kännas och allt villigare erkännas. Vid kyrkosångsfesten 1898 yttrade K. S. V:s dåvarande ledare, biskopen i Strängnäs, följande ord, som äro väl värda att minnas såsom ännu i hög grad aktuella: »Liturgi och kyrklig sång — så har

någon träffande sagt — de båda förhålla sig till varandra såsom växten och hennes blom. Kyrkosången hämtar sin livssaft ur liturgien; och liturgien, de liturgiska formulären, få sin förklarelse, vinna sin fulla utveckling, slå ut i blom i och genom den kyrkliga sången. Båda fordra och behöva alltså varandra ömsesidigt. Ingen-dera får vårdslösas och ringaktas, båda måste älskas och odlas».

Över det stundande kyrkosångsmötet vill då även denna Tidskrift uttala den önskan, att de må lända till ett fördjupande av kyrkosångsrörelsen, gudstjänstlivet i vår Kyrka till fromma.

Arthur Adell.

John Morén.

Att innehava ett kantorat i trettiofem år är sällsynt, att under samma tid kunna uträtta ett så omfattningsrikt arbete i den sakrala musikens tjänst, som det John Morén gjort, är i våra dagar enastående. Ej endast kvantitativt. Syftet med hans gärning har varit att förädla vår kyrkosång och att därifrån bortrensa föreningarna från profanmusiken, och detta mål har han också i stor utsträckning uppnått. Då han nu avgår från sin mångåriga kantorstjänst, är det oss en angelägen plikt att erkänna den stora insats, han gjort i det nydaningsarbete, som f. n. pågår inom den svenska kyrkomusiken. Än mer: vi måste med tacksamhet konstatera, att uppslagen, impulserna, signalerna ofta utgått just från John Morén, som med osjälvviskt uppgivande av all personlig strävan efter berömmelse offrat hela sin livsgärning på kyrkosångens altare. Vi glömma därför icke

sådana namn som exempelvis Oscar Byström eller Johan Lindegren, och vi förbise heller icke betydelsen av Rikard Noréns liturgiskt-musikaliska andel i reformationsarbetet. Men det kan icke förnekas, att utan John Moréns vägrödjande verksamhet vore vår kyrkosångsfråga ännu som en obruten mark. Vi ha en riksantikvarie, som handhar de gamla arkitektoniska kulturvärdena, vi ha också John Morén, som tillvaratagit de musikaliska.

Den, som själv sysslat med dylikt arbete, kan intyga dess ömtåliga art och de stora svårigheter, det gäller att övervinna. Morén har haft de nödvändiga förutsättningarna för att lyckas: kärlek till kyrkan, respekt för uppgiften att tjänstgöra i densamma, gedigna kunskaper och framför allt ett osvikligt öra för vad som verkligt är äkta kyrklig musik. Detta öra har t. o. m. ibland fört honom nästan